

Sygnatura akt III U 1045/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Konin, dnia 05 kwietnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Koninie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia – **SO Elżbieta Majewska**

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Alina Darul

przy udziale

po rozpoznaniu w dniu 24 marca 2016 r. w Koninie

sprawy **G. G.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

o emeryturę

na skutek odwołania G. G.

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

z dnia 26.10.2015r. znak: (...)

1. O d d a l a o d w o ł a n i e.

2. Zasądza od odwołującego na rzecz organu rentowego kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt III U 1045 / 15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26 października 2015 r. znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. odmówił G. G. prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy stwierdził, iż wnioskodawca nie udowodnił wymaganego 15 - letniego okresu pracy w szczególnych warunkach wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Zakład nie uznał jako pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia od 22.05.1978 r. do 31.12.1993 r. w Zakładzie (...) w T. ponieważ w postępowaniu przed organem rentowym nie jest dopuszczalne prowadzenie dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Z powyższą decyzją nie zgodził się G. G. wnosząc odwołanie. W odwołaniu ubezpieczony podniósł, że w spornym okresie pracował jako elektromonter na wysokości i była to praca w szczególnych warunkach. Obecnie zakład nie istnieje i nie ma możliwości uzyskania wymaganego przez organ rentowy zaświadczenia natomiast okoliczność tą mogą potwierdzić świadkowie.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania podnosząc, że ubezpieczony w postępowaniu przed organem rentowym nie udowodnił wymaganego okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Koninie ustalił i zważył, co następuje:

G. G., ur. (...), jest uprawniony do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Ubezpieczony w dniu 27 lipca 2015 r. złożył w organie rentowym wniosek o przyznanie prawa do emerytury. We wniosku zaznaczył, że nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego i ma ustalone prawo do renty. Ponadto wnioskodawca powołał się na dokumenty dołączone do wniosku o rentę oraz do wniosku o ustalenie kapitału początkowego. Dodatkowo ubezpieczony dołączył oświadczenie oraz zeznania dwóch świadków dotyczące rodzaju pracy wykonywanej w czasie zatrudnienia w Zakładzie (...) w T. na stanowisku elektromontera.

Pismem z dnia 21 sierpnia 2015 r. organ rentowy wezwał wnioskodawcę do dołączenia dokumentów potwierdzających okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia celem uzupełnienia brakującego stażu pracy. Po dołączeniu powyższych dokumentów organ rentowy uznał za udowodniony przez wnioskodawcę do dnia 01.01.1999 r. okres składkowy wynoszący 24 lata, 2 miesiące i 23 dni oraz okres uzupełniający – rola w wymiarze 2 lata, 8 miesięcy i 3 dni. Łącznie więc ubezpieczony udowodnił do dnia 01.01.1999 r. okres składkowy wynoszący 25 lat.

Organ rentowy nie uwzględnił natomiast żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach, w szczególności nie zaliczył do tego rodzaju pracy okresu zatrudnienia wnioskodawcy w Zakładzie (...) w T. od 22.05.1978 r. do 31.12.1993 r.

Okolicznością sporną w niniejszej sprawie było więc to czy wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w szczególnych warunkach w okresie zatrudnienia w Zakładzie (...) w T..

Ubezpieczony podjął pracę w Zakładzie (...) w K. (...) w K. od dnia 22 maja 1978 r. na stanowisku elektromontera. Zakład ten zajmował się budowaniem różnych obiektów przemysłowych, użytkowych dla potrzeb rolnictwa i wsi takich jak: piekarnie, masarnie, magazyny, sklepy, urzędy, ponadto wykonywano także remonty istniejących budynków.

G. G. pracował w brygadzie elektrycznej i zajmował się prowadzeniem instalacji elektrycznej i odgromowej na budowach obiektów oraz przy ich remontach.

Do obowiązków odwołującego na budowie należało przede wszystkim doprowadzenie prądu na budowę. W tym celu odwołujący razem z innymi pracownikami prowadził linie niskiego napięcia z punktu poboru do miejsca budowy, kopał rowy, osadzał w nich słupy betonowe, a następnie na słupie montował konstrukcje pod odgromniki i izolatory. Po wykonaniu tych prac ubezpieczony naciągał przewody, stawiał transformator i podłączał linie do transformatora. Zdarzały się też sytuacje, że linie zasilające były prowadzone w ziemi i wówczas odwołujący kopał rów na głębokość ok. 90 cm i prowadził w nim kabel zasilający. Oprócz tego do obowiązków wnioskodawcy należało także wykonywanie instalacji odgromowej. Praca ta polegała na rozprowadzeniu przewodów odgromowych na budynkach, na dachach, kominach, mocowaniu kołkami, oblepianiu lepikiem czy smołą. Następni przewód odgromowy był uziemniany tj. zakopywany w rowie o głębokości ok. 1 metra. Jako elektromechanik ubezpieczony zajmował się również rozprowadzaniem instalacji elektrycznej wewnątrz budynków, kuł otwory pod kable, mocował linki przewodów, (często na wysokości), montował gniazda elektryczne, puszki. W okresie zatrudnienia w tym zakładzie odwołującemu powierzono także stanowisko brygadzysty. Jako brygadzista ubezpieczony wykonywał obowiązki elektromechanika i dodatkowo przeprowadzał szkolenia bhp z pracownikami, rozdzielał zadania, nadzorował podległych pracowników. W tym charakterze ubezpieczony pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy do zakończenia zatrudnienia tj. do 31.12.1993 r. W trakcie zatrudnienia powierzano mu dodatkowo obowiązki brygadzysty jednak nie zmieniało to charakteru obowiązków wnioskodawcy, jako brygadzista nadal wykonywał pracę w charakterze elektromontera a dodatkowo rozdzielał zadania pomiędzy innymi elektrykami w brygadzie, nadzorował wykonanie zadania.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, w aktach ZUS, w aktach osobowych odwołującego z okresu zatrudnienia w Zakładzie (...) w T., na podstawie zeznań świadków S. K. i M. P. oraz na podstawie zeznań ubezpieczonego.

W ocenie Sądu treść dokumentów nie budziła wątpliwości co do ich zgodności z rzeczywistym przebiegiem zatrudnienia odwołującego w spornych okresach. W aktach osobowych odwołującego znajdują się dokumenty potwierdzające fakt zatrudnienia wnioskodawcy na stanowisku elektromontera, jedynie w piśmie pracodawcy z dnia 28.06.1982 r. określono stanowisko ubezpieczonego jako „elektryk”. W pozostałych jednak dokumentach, a także w świadectwie pracy wskazano stanowisko elektromonter. W dokumentach brak jest jednak zakresu czynności powierzonych odwołującemu na tym stanowisku i w tym zakresie Sąd oparł się na zeznaniach świadków.

Sąd uznał za wiarygodne zeznania świadków bowiem były szczere, spójne, logiczne, zgodne z doświadczeniem życiowym. Z zeznań tych wynika, że ubezpieczony w spornym okresie zatrudnienia zajmował się nie tylko rozprowadzaniem linii elektrycznych na terenie prowadzonej budowy, ale także wykonywał instalacje odgromowe na budynkach oraz wykonywał prace elektryczne wewnątrz budynków (rozprowadzał kable elektryczne, instalował gniazdko, puszki elektryczne).

Również zeznania odwołującego Sąd uznał za wiarygodne bowiem znalazły potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym zebranym w sprawie.

W myśl przepisu art. **184 ust. 1** ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2015.748.-j.t.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego m.in. w **art. 32**, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura ta przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Podkreślić należy, że wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk ustala się nadal w oparciu o przepisy dotychczasowe, pracownik, tj. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983r., Nr 8, poz. 43 ze zm.).

W myśl przepisu § 2 ust. 1 rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tymże rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Zgodnie z treścią § 4 powołanego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn.
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W załączniku do powołanego rozporządzenia znajduje się wykaz A, który określa prace w szczególnych warunkach uprawniające do uzyskania prawa do wcześniejszej emerytury w poszczególnych gałęziach przemysłu. W **dziale II** tego wykazu dotyczącym prac w energetyce wymienione zostały – prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych.

W przedmiotowej sprawie poza sporem jest, że wnioskodawca ukończył 60 lat z dniem (...) nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, do dnia wejścia w życie ustawy tj. do dnia 1.01.1999 r., legitymuje się okresem składkowym, uzupełnionym okresem pracy w gospodarstwie rolnym w wymiarze łącznie 25 lat. Sporne więc w przedmiotowej

sprawie było to czy wnioskodawca do dnia 1.01.1999 r. posiada co najmniej 15 letni okres pracy w szczególnych warunkach.

Odwołujący wywodził, że wykonywał prace w szczególnych warunkach w okresie zatrudnienia w Zakładzie (...) w T. od 22.05.1978 r. do 31.12.1993 r. na stanowisku elektromontera bowiem wówczas pracował stale na wysokości. Zauważyć jednak należy, że w wykazie A w żadnym z poszczególnych działów, (w tym także w dziale XIV dotyczącym prac różnych), nie zostały wymienione jako prace w szczególnych warunkach prace na wysokości. Tylko określone rodzaje prac na wysokości zostały zaliczone do katalogu prac w szczególnych warunkach i są to np. w budownictwie : prace przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości (dział V poz. 5), prace malarskie konstrukcji na wysokości (dział V poz. 6). Nie ma natomiast wymienionych prac na wysokości przy montażu linii i urządzeń elektrycznych. W związku z tym, że odwołujący powoływał się także na to, że wykonywał prace polegające na montażu urządzeń elektroenergetycznych Sąd rozważał także możliwość zakwalifikowania powyższych prac do prac wymienionych w dziale II (w energetyce). Wymienione tam bowiem zostały prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz prace przy montażu , remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych. Tego rodzaju prace muszą być jednak wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, aby mogły stanowić podstawę przyznania prawa do wcześniejszej emerytury.

W orzecznictwie ugruntowany jest pogląd, iż nie wszystkie prace związane z montowaniem oraz eksploatacją instalacji i urządzeń elektrycznych zaliczane są do prac szkodliwych w energetyce. Energetyka bowiem to gałąź przemysłu zajmująca się wytwarzaniem energii elektrycznej i ciepłej i dostarczaniem ich odbiorcom. Nie jest zatem uzasadnione zaliczenie do prac szkodliwych w energetyce wszystkich prac związanych z montowaniem oraz eksploatacją wszelkich instalacji i urządzeń elektrycznych bowiem wykonywanie tak szeroko rozumianego rodzaju prac czyniłoby bezprzedmiotowym granice pojęcia „energetyka” z działu II i przenosiłoby wcześniejsze uprawnienia emerytalne na różnorakie roboty elektryczne nienależące do energetyki. Również w samej „energetyce” nie chodzi o wszelkie roboty elektryczne lecz tylko takie , jakie są wskazane w dziale II tj. prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej oraz przy montażu , remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych (tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16.06.2009 r. I UK 24/09, Lex nr 518067, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 08.07.2015 r. II UK 220/14).

Warto też w tym miejscu przypomnieć, że zgodnie z art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne i otoczenia. Za taką pracę została uznana w rozporządzeniu z dnia 7 lutego 1983 r., do którego załącznik stanowi wykaz A, w dziale II (w energetyce) poz. 1 - prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych. W judykaturze utrwalił się trafny pogląd, że w świetle przepisów rozporządzenia, wyodrębnienie poszczególnych prac ma charakter stanowiskowo - branżowy (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 3 czerwca 2008 r., I UK 381/07, LEX nr 494112; 16 czerwca 2009 r., I UK 20/09, LEX nr 515698 i I UK 24/09, LEX nr 518067; 1 czerwca 2010 r., II UK 21/10, LEX nr 619638; 19 maja 2011 r., III UK 174/10, LEX nr 901652; 14 marca 2013 r., I UK 547/12; 1415525). Zakwalifikowanie danego rodzaju pracy do określonej branży ma istotne znaczenie dla jej oceny jako pracy w szczególnych warunkach. Przyporządkowanie prac o znacznej szkodliwości i uciążliwości do oddzielnych działów oraz poszczególnych stanowisk w ramach gałęzi gospodarki nie jest dowolne, gdyż należy przyjąć, że konkretne stanowisko narażone jest na ekspozycję na czynniki szkodliwe w stopniu mniejszym lub większym w zależności od tego, w którym dziale przemysłu jest umiejscowione. Oznacza to, że pod określoną pozycją wykazu jest umieszczone konkretne stanowisko odpowiadające danej branży. Wskazuje na to systematyka wykazu A, gdzie poszczególne działy zawierają wykaz stanowisk, uprawniających do emerytury. Odstępstwo od tej zasady - jak wyżej zauważono - znajduje się w dziale XIV - prace różne - które nie zostały przypisane do określonego działu gospodarki. Zatem tylko w tym obszarze zatrudnienie w określonej branży nie będzie miało znaczenia w kontekście emerytury. Natomiast dalsze odkodowywanie rodzaju prac powinno odbywać się w granicach branży, do której przynależy zakład pracy zatrudniający pracownika. Również zakres czynności konkretnego pracownika wskazywać może na pewne

podobieństwo do pracy typowych w innej branży. W obu sytuacjach specyfika poszczególnych gałęzi przemysłu determinuje charakter świadczonej pracy i warunków, w jakiej jest wykonywana, jej uciążliwość i szkodliwość dla zdrowia. Nie ma zatem aksjologicznych podstaw do przenoszenia warunków pracy z jednej gałęzi na drugą, skoro o prawie do emerytury nie decyduje stopień podobieństwa wykonywanych prac, lecz zatrudnienie w określonej branży, gdyż dopiero zatrudnienie wykonywane w takich warunkach umożliwia wcześniejsze ziszczenie się ryzyka emerytalnego (szybszej utraty sprawności psychofizycznej pracownika). Nie budzi wątpliwości, że prawo do emerytury w wieku niższym od powszechnego przysługuje jedynie osobom wykonującym prace w ramach pracowniczego zatrudnienia, przy czym powyższe stwierdzenie należy uzupełnić, że chodzi o zatrudnienie pracownicze w branży, do której zakwalifikowany jest (był) zakład pracy, albowiem dopiero w ten sposób zinterpretowane prawo materialne realizuje cel, jakim jest określenie granic podmiotowych i przedmiotowych kręgu osób uprawnionych do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym.

W ocenie Sądu, w przedmiotowej sprawie odwołujący nie wykazał by wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace w energetyce przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych. Przede wszystkim zakład, w którym odwołujący był zatrudniony w spornym okresie zajmował się szeroko pojętym budownictwem natomiast ubezpieczony powoływał się na to, że wykonywał prace związane z energetyką. Wprawdzie odwołujący w ramach swoich obowiązków rozprawdzał linie elektryczne na terenie prowadzonych przez pracodawcę budów, ale poza tym także montował urządzenia elektryczne wewnątrz budynków, instalował urządzenia odgromowe. Wykonywał więc także zwykłe roboty elektryczne, które nie mieszczą się w kategorii prac wskazanych w dziale II wykazu A. Ponadto odwołujący nie był zatrudniony w przedsiębiorstwie należącym do branży energetycznej w związku z czym nie sposób przyjąć by stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w energetyce określone w dziale II powołanego wykazu.

W tym miejscu podkreślić także należy, że prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym stanowi przywilej i odstępstwo od zasady wyrażonej w art. 27 i 24 u.e.r.f.u.s., a zatem regulujące je przepisy należy wyklądać w sposób gwarantujący zachowanie celu uzasadniającego to odstępstwo. Jako świadczenie szczególne, emerytura w wieku obniżonym wymaga zatem dowodów pewnych i jednoznacznie wskazujących na stałe, pełnowymiarowe wykonywanie pracy w warunkach, które wpływały na pogorszenie stanu zdrowia pracownika (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 20.05.2014 r. III AUa 937/13, wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 20.05.2014 r. III AUa 2379/13). Ponieważ takich dowodów ubezpieczony nie przedstawił w niniejszym postępowaniu to brak było podstaw do przyjęcia, że stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w szczególnych warunkach przez okres co najmniej 15 lat.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd oddalił odwołanie jako nieuzasadnione i na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc orzekł jak w punkcie 1 wyroku.

O kosztach Sąd orzekł w punkcie 2. na podstawie art. 98 k.p.c. i art. 108 k.p.c. oraz § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U.2013. 490-j.t) w brzmieniu obowiązującym w chwili wniesienia odwołania.

SSO Elżbieta Majewska